

„To się dzieje dzisiaj”

(CIĄG DALSZY ZE STR. 1)

FOT. TOMASZ WIERZEJSKI - GW

— Według mnie to zawsze był stydy. Alibi dla panującego rządu. Może coś się czasem przemycalo, trudno powiedzieć. W każdym razie kiedy dziś Kancelaria Prezydenta próbowała zrobić folder i szukała straszył, to nie, nie można było wybrać. Część tego była jeszcze pisana w Moskwie (wydaje mi się, że pierwszą broszurę w tej sprawie wydał ZPP). I ten cały Zdzisław Instytut Historyczny. Tam nie było ludzi niezłych.

— A środowiska intelektualne? Czy przed historycznym Kółkiem nie całe sprawy nie zasuwał? Kółkowi, który potrzebował potem pisać genuine esaje na ten temat?

— Zainteresowanie sprawą Żydów pojawiło się dopiero w końcu lat 70. Kółkowscy. W esejach pisał o antisemityzmie, ale konkretnie chyba nie o powstaniu. Nie mi nie zostało w pamięci.

— Czyli nie było.

— Chyba nie.

NASTRÓJ LAT POWOJENNYCH

— Jakie było nastawienie społeczeństwa do Żydów zaraz po wojnie?
— To był bardzo trudny czas dla Żydów. Bardzo trudny czas. Uciekli z Polski przed bolszewizmem rosyjskim, ale uciekali też przed NSZ-ami, którzy do nich strzelali w pogociach. Teraz się mówi, że tylko 130 czy 150 Żydów zgęzno w ten sposób i że zabili ich bandy.

— Po wojnie stosunek do życia ludzkiego był bardzo marny. To dziś się mówi, że warto, by człowiek żył. A wojna... W czasie wojny to było naprawdę honor zażycie kogoś. Wieg było to zabijanie. I był strach. Nie tylko Kielec...
— przed Kielcami był Kraków, Rzeszów

— ...nie, nie tylko pogromy. Wsiadałeś do pociągu, zatrzymywali pociąg i wyciągali. Cieżarówka jechała i to samo. Wylawiali Żydów. Mówili: Żydów i komunistów. W 1947 roku nasza koleżanka jechała ciężarówką do Pabianic — innej komunikacji nie było. Zastrzelili ją po drodze. Gdy mówi się — tylko 130, 140. Ale tego się nigdy nie dojdzie. Była taka atmosfera.

Najczekniejsi byli ci z NSZ. A inni? Nie wiadomo. To była jeszcze wojna. Drzwi tamy między ludzkie jak Kerestowna czy Paszkowski mówią, że NSZ ma dwie strony, że nie tylko zabijał Żydów, ale też walczył o niepodległość... Ale za taki kraj, jaki wyaliczyli NSZ, za taką Polskę, że ja dziękuję. Wolalbym być pod okupacją. Przynajmniej wiadomo, gdzie jest wróg. I jeżeli po 50 latach przychodzi się na poświęcenie sztanदारów NSZ, to tak, jakby się czło fascystowską organizację.

— Edmund Osmańczyk już w 1946 roku opisywał historię, pewnie jedną z wielu. Jechał jakimś pociągami na Dolny Śląsk, koszmarnie długo, 9 godzin. A w przodzie z nim jechała rodzina żydowska; on, ona, dwoje czy troje dzieci i cały przód przeschłodził do tego przedziału i sądzili z tej rodziny. Kiedy wyszli na stacji kolejowej, ona płakała, on ocierał pot z strachu. Wieg nie tylko NSZ...

— Wieg mówię o nastroju. Każdy miał broń. Zresztą było jeszcze coś: ludzie się straszała, że ci Żydzi wrócą i wyrzucą ich z pozamożanych mieszkań, że ten ma jeszcze szale pojzdydowska, a tamta pojzdydowska. Przecież bardzo wielu Żydów z małych miasteczek zostawo było dobytek na przechowanie sąsiadom-Polakom. Oni przedziepili żyli normalnie, wspólnie, dom koło domu. I teraz to oddać! Dziś już nie, ale jeszcze niedawno, gdy tu, do Łodzi, przyjechał jakiś Żyd i chciał tylko zobaczyć swoje przedwojenne mieszkanie, to trząsk drzwiami i do widzenia.

— Bo te sprawy materialne to przecież bardzo ważne sprawy.

— Jeżeli takie właśnie były nastroje, to kto z Polaków przychodził na obchody powstania w pierwszych latach po wojnie?

— Delegacje, harcerstwo, szkoły. To nie były tłumy ludzi. Jak przyшло 200, 300 osób to już sporo. Ale harc, że to cała sprawa jest mniej ważna. Trzeba tylko wiedzieć, że komunistki to robił.

— Nie chodzi o to celebrować, czy była taka czy siaka, ale o klimat. O pamięć lub niepamięć. Nie było klimatu. Powtarzam: on się zaczął dopiero w połowie lat 70. gdy zaczęła wychodzić podziemna literatura. Ona stworzyła klimat. Natomiast oficjalne obchody nigdy nie były w kraju nagłaśniane. Przez parę lat dawano w „Życiu Warszawskim” co roku wieniec pomnikowi i jakiś tekst. Takie tam.

— A Panu się pomnik Rappaportu podoba?

— Mnie się podoba.

— Mimo że jest kompletnie niezdający z rzeczywistością. Nie mielście pepezy, mapników itd. Powstawanie pomnikowi je ma. To nie nadsiedzie?

— Ależ to jest symbol, broszna pana. Czy nadsiedzieć może, że on ma broń? Nie można prowadzić walki bez niego. Nie ludzie, jak w chestie to pokazywać... Każdy pomnik jest symbolem. Czy się podoba czy nie to inna sprawa.

— Ale nie myślę, by sprawy komunizmu były jakos istwa.

— Ważna jest sprawa ludzi.

— E tam, ludzi... Jak kogos się pyta czy jest za czymś, czy przeciw, to on zawsze powie że „za”. A do serca niezgodnie nie można wejść. Ludzie to ludzie.

— Powróćmy raz jeszcze do roku 1945. Mój dziadek, przedwojenny inteligent, porządek człowiek. W czasie okupacji mieszkał w małym miasteczku. Zaplałam go kiedyś, czy zrobił coś dla Żydów w czasie wojny. Odpowiedział, że w małym miasteczku nie się nie dalo zrobić.

— Nie, to nie tak. Trudniej było w dużych miastach. W małym miasteczku już to można, można kogos schować w piwnicy, na strychu. A tam gdzie są cztery piętra, sąsiedzi, niech pan to sobie wyobrazi...

— To dlatego ludzie byli tacy pasywni?

— Działwie się, że pan to mówi. Uważam, że nie byli pasywni. Bardzo dużo zrobiono.

(CIĄG DALSZY NA STR. 5)

Rosja w prognozie 1993 roku

Na skrzyżowaniu Europy z Azją

GRZEGORZ PRZEBINDA

Informacje o Rosji dochodzą do Polski, nazywamy to tak, zrywami. Jeszcze przed tygodniem Zjazd Depoutowych Federacji Rzeczypospolitej w Polsce na wieść o demonstracji komunistów w centrum Moskwy zapowiedział, że będzie dążył do utworzenia Gwardii Narodowej, która miałaby uchronić nasz kraj przed rosyjsko-komunistycznym „śmierelnym niebezpieczeństwem”. Złosił, których nigdzie nie brakuje, mówią, że doradcy przedstawia pragną pokonać Rosję jej własną bronią. Dlatego doradzają utworzenie polskiej „gardii oprycznej”, coś na kształt „drużyny” Iwana Groźnego. Pozostając na boku żarty, można przeciw zadać pytanie, skąd prezydent i jego doradcy czerpią informacje o dzisiejszej Rosji? Wydaje się, że wpływ na ich myślenie wywierają telewizyjne „Wiadomości”, a przede wszystkim komentarze moskiewskiego korespondenta.

SŁOWIAŃSKI SPÓR

Rosjanie wiedzą o Polsce A. D. 1993 jeszcze mniej. Prasa rosyjska z rzadka pisze o nas; utrzymanie korespondenta w Warszawie stało się za drogie (mał ponadto tenak bliższe i bardziej palące. Na przykład w styczniu i lutego jeżdżącym prawie trzy tygodnie po Rosji, spędzając po siedem dni w jej głównych miastach: Sankt-Petersburgu i Moskwie. Regularnie czytelnikiem największe gazety codziennie i tygodniowo wydawane w tych dwóch miastach, a także niektóre z wydawników na prowincji. Informacji o Polsce jest w nich jak na lekarstwo — dotyczy to zarówno piśm informacyjnych, jak i kulturalnych czy esemerycznych) opublikowała w numerze z 3.11.1993 grzesnościowy wywiad z Adamem Michnikiem. „Kto się chwali, że odnalazł kamień filozoficzny, obiecuje zwyciężyć gruski na wierzbie”. Inny „polski kawalek” pt. „W sklepach Warszawy panuje chaos” odnalazł w „Niezawisim Gazetie” z 12.02.1993 Jego autor, Boris Kagarlicki, ocenia pozytywnie, choć z pewną ironią, zewnętrzny wykład polskiej stolicy („Przyjeżdżaj Polak, jak zawsze, przedzie zrywajcie obchody, nibyż mi to może nie uciec w ta modnej koszu”). Autor pisze, że piętnaście w tym czuś się w polskiej stolicy wieszka. A teraz mi jakos niewspoj: placa dziennikarza rosyjskiego nie pozwala jak piętnaście lat temu — „poszłał” w dziesiątkach tysięcy. W tym roku w sklepowach, bo wtedy, w 1977, odbył się jeszcze restauracje w Pałacu Kultury, gdzie „rozebrano do pasa dziesiętny spacerowoju po sąsi restauracji, obok polskiej restauracji, przy której „osiedlenie” „kolekcji”. W tekście można znaleźć parę cennych uwag („zabawa w Zachód już się skończyła; Polska poważnie próbuje stać się Zachodem”) — tym niemniej czytelnik rosyjski otrzymuje przy pomocy i demagogii obraz polskiej stolicy. Jeśli dziennikowi pogrup się planik przedstawiania Lecha Wałęsę, riankiem ten były bohater narodowy zawsze ma dorywać swoje rgi albo wykręcić oczy”). Zdaniem Kagarlickiego, „wolni obywatele” „nie chcą żyć w Rosji, sądzą, że przestali płacić czynsz na mieszkanie i gremialnie jedzą „na gapę”; „Wszystkich nie da się wysiedzić ani posadzić — Polacy wiedzą to dobrze jeszcze z czasów stanu wojennego”. Pomarog obywatela dopieha w ostatnie tygodnie stycznia, kiedy przelazły za dwieście dolarów miesięcznie (średnia plała w Polsce) aniżeli w Moskwie. Dla porządku średnia, że za te dwa-dziesiąt dolarów Rosjanom może kupić piętnaście kilogramów białego sera albo — jeśli woli — piętnaście kilogramów masła. W Polsce jednak tak źle nie jest.

— Nie poprawia także image'u Polski w Rosji sprawozdanie z konferencji prasowej, jaka Lech Wałęsa zorganizował dla dziennikarzy białoruskich i rosyjskich w ostatnie tygodnie stycznia. W Warszawie widzieć to publikują na pierwszej stronie „Izwiestia” (27 D) pod następującym tytułem: „Lech Wałęsa: Dalśmy ludziom, to o obcał im Lenin”. W czasie dyskusji polski prezydent przypomniał o naszych wędnych słowiańskich problemach: „Moje prace kunsznie są zagrożenie wyjądzaj. Wszystko jednak, gdy dziedziczym wyjądzaj, myślę sobie: jestem jeszcze przedziemem, czyż nie? Gorbaczow bardzo do przedziemem. Gdy się zorientował, nie był już prezydentem. Takie czasy”.

MIEDZY KALININGRDEM I WŁADYMIROSTKIEM

Piewsza dama pojezi rosyjskiej, Anna Achmatowa, lubła powtarzać, że w jej złączonej obywateli Wasyla Biełkiewicza zmarły syn Achmatowej, Lew Gumilow, w publikowanych w sztyku życia historycznych pracach podjął temat wpywu stopowej cywilizacji tartarskiej na dzieje dzisiejszej Rosji. Gumilow uważał, że okres „jarzma tartarskiego” (XIII-XVI wiek) nie był dla Rosji epoką straconą. Jego widzenie historii było bliskie konceptjom euroazystycznym lat dwudziestych naszego stulecia. Zgodnie z tą doktryną, „ją legendę” o Tatarach stworzył białarmutski centrum, pozostawiając, chociaż trudno pogodzić się z jego rozumieniem epoki tartarskiej w dziejach Rusi, zwrocił przeciw uwagę na ważny fakt: Federacja Rosyjska nie jest jednonarodowym europejskim państwem.

Ktoż polskich teledziwów nie zna mojego wielkiego soboru Wasyla Biełkiewicza? Ale tylko nieliczni widzą, że do chrząm — zarówno na ekranach telewizyjnych, jak i w rzeczywistości wyglądający jak pałac z bajki — zbudowany został w latach 1555-61 przez Iwana Groźnego jako wzrż dziedziczości dla szlubięcy, która w rzeczywistości do rządu Federacji Rosyjskiej. Dzisiaj te tereny nazywane są Tatarstanem i mogą wkrótce doprowadzić do destabilizacji Federacji Rosyjskiej. Artykuł 59 konstytucji Tatarstanu nazy-

wa republikę „federatywną z Rosją państwem”.

Pismo „Moskowskie Nowosti” (6-7 II) opublikowało interesujący tekst Władimira Jemieliieniki pt. „Rosja upadnie, jeśli dalej będzie dzielić się na wasali i suwerenów”. Autor przypomina, że notornie nie federacje zostały podpisane przez osiemdziesięciu członków Federacji Rosyjskiej, a odrzucone przez dwóch: Czezenię i Tatarstan. W skład Federacji Rosyjskiej wchodzi dwadzieścia republik autonomicznych. Tyłko one posiadają cechy odrębnej państwowości; parlament, Sąd Najwyższy oraz prezydenta. Status autonomiczny republik zaczyna się jednym domagając federację kraje i obwody Tymczasem na ich terytorium żyje aż 83 proc. ludności Federacji, która ma 73 proc. jej ekonomicznego potencjału. Krasnodarski i Stavropolski Kraj, a także obwód rostowski, dostarczają Federacji ziarna, obwód tumeński posiada 90% zapasów ropy naftowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar krajów, obwodów i miast położonych między pałem a Jakucją i Tuwa (katekteryburg, Omsk, Tomsk, Nowosybirsk, Krasnojarsk). Republika chce być, oddzielony od Rosji Białoruski i Litwa, obwód kaliningradzki. Sfer administracji tego obwodu mówi o warty napowej, w syberyjskich krajach i obwodach znajduje się 100 proc. ropy surowej, a Primorski Kraj nad Morzem Japońskim odławia 50 proc. ryb. Status republikamskiego domaga się ponadto ogromny obszar